

[Ministeren for offentlige arbejder.]

bestemt placering, f. eks. jernbanelinjer, veje, havne, lufthavne, digeanlæg, forsvarsanlæg. I de seneste årtier spiller ekspropriationsindgreb imidlertid også en betydelig rolle i forbindelse med offentlig regulering af faste ejendommers bebyggelse og benyttelse, således at dette kan ske på en for helheden acceptabel og fornuftig måde. Jeg tænker herved særligt på hele bygningslovgivningen og lovgivningen om planlægning af bebyggelser. Det er imidlertid let at se, at der er væsensforskelle mellem disse ekspropriations-situationer. Endvidere er det en række forskellige myndigheder, der i lovgivningen har fået tillagt bemyndigelse til at foranstalte ekspropriation — det kan være staten, det vil normalt sige en minister, eller det kan være en kommunalbestyrelse — og ekspropriationer kan ske til fordel for forskellige interessegrupper, f. eks. staten, kommuner eller større virksomheder, hyppigt koncessionerede selskaber.

Når man da skal søge at lovgive om, hvilke regler der skal gælde for fremgangsmåden ved alle disse forskelligartede ekspropriationers foretagelse, vil man vel på forhånd nok være tilbøjelig til som målsætning at opstille den størst mulige ensartethed mellem og den størst mulige samling af disse regler. Det er imidlertid på baggrund af områdets forskelligartethed og den hidtil manglende systematiske koordination ikke troligt, at det er praktisk muligt på én gang at foretage en fuldstændig koordinering af alle disse ekspropriationsområder.

Dette er da også det resultat, som den i 1956 nedsatte kommission er kommet til i den betænkning, som kommissionen afgav i maj måned 1963. Kommissionen behandler dette principspørgsmål i betænkningens 2. afsnit og foreslår dér, at der foretages en deling af den kommissionen pålagte revisionsopgave. I første omgang foreslår kommissionen, at man udfærdiger lovregler, der i princippet skal gælde for foretagelse af ekspropriationer af fast ejendom for staten eller koncessionerede selskaber. Disse ekspropriationer har hidtil været undergivet den mest udviklede ekspropriations-procedure — jeg tænker herved på jernbaneforordningen af 5. marts 1845 — og det må

ved en nybedømmelse af dette retsområde være naturligt at tage udgangspunkt i de mest udviklede af de bestående regelsystemer.

Kommissionens tanke med denne opdeling af stoffet er, at man ved en særskilt behandling af det fornævnte område bedst får en belysning af de principper, der skal tilstræbes gennemført. At man så senere eventuelt på forskellige områder må fire på disse principper, er vel tænkeligt, og det kan der ved en detailgennemgang af hvert enkelt specialområde tages stilling til.

Det er min opfattelse, at kommissionen herved har grebet den stillede opgave an på en hensigtsmæssig og realistisk måde. Jeg tror, at man i praksis hurtigst og bedst når et resultat ved at gå frem som af kommissionen foreslået. Der er grund til at formode, at man herved når et klarere resultat, end der vil fremkomme ved at søge at lovgive for alt under ét. I et sådant forsøg vil det blive nødvendigt at fire så meget på principper og indsætte så mange undtagelser og modifikationer, at principperne utydeliggøres.

I kommissionsbetænkningens 6. afsnit er indeholdt udkast til et lovforslag om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. Det første af de her fremsatte lovforslag er med enkelte mere formelle ændringer i overensstemmelse med kommissionsudkastet.

I overensstemmelse med, hvad jeg før sagde, omfatter lovforslaget i henhold til § 1 ekspropriationer vedrørende fast ejendom for staten eller koncessionerede selskaber, og ved forslaget tænkes den gamle jernbaneforordning af 5. marts 1845, der har fundet en meget vid anvendelse ved statsekspropriationer, ophævet. Det foreliggende lovforslag vil da først og fremmest komme til at afløse denne forordning.

Som kommissionsbetænkningen nærmere redegør for, indeholder ekspropriations-proceduren to hovedspørgsmål: hvorledes og af hvem skal selve ekspropriationsindgrebet endeligt fastlægges, og hvorledes skal erstatningsspørgsmålene behandles og afgøres.

Det første hovedspørgsmål — kort betegnet som projektprøvelsen — er behandlet meget forskelligt i de bestående regelsystemer. I nogle tilfælde er forholdet